מאי שנא מהא דתניא א)[א]שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד ואין בו אלא כסלע דם ונמצא כסלע על זו וכסלע על זו שתיהן טמאות שאני התם דאיכא סלע יתירה ת"ר [ב]לבשה שלשה חלוקות הבדוקין לה אם יכולה לתלות תולה ואפילו בתחתון ב)אין יכולה לתלות אינה תולה ואפי' בעליון כיצד עברה בשוק של טבחים תולה אפילו בתחתון לא עברה בשוק של טבחים אף בעליון אינה תולה: **מתני'** [ג]ותולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות שחטה בהמה חיה ועוף נתעסקה בכתמים או שישבה בצד העסוקין בהן ג)הרגה מאכולת הרי זו תולה בה עד כמה תולה רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר [ד]עד כגרים של פול ואף ע"פ שלא הרגה ד)[ה]ותולה בבנה או בבעלה [ו]אם יש בה מכה והיא יכולה להגלע ולהוציא דם הרי זו תולה מעשה באשה אחת שבאת לפני ר"ע אמרה לו ראיתי כתם אמר לה שמא מכה היתה ביך אמרה לו הן וחיתה אמר לה שמא יכולה להגלע ולהוציא דם אמרה לו הן [ז]וטהרה ר"ע ה)ראה תלמידיו מסתכלין זה בזה אמר להם מה הדבר קשה בעיניכם ו)שלא אמרו חכמים הדבר להחמיר אלא להקל שנאמר 1ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה דם ולא כתם [ח]עד שהוא נתון תחת הכר ונמצא עליו דם עגול טהור משוך טמא דברי ר"א ברבי צדוק: **גמ'** תנינא להא דת"ר ז)מעשה ותלה ר"מ בקילור ורבי תלה בשרף שקמה: או שישבה: ישבה אין לא ישבה לא תנינא להא דת"ר [ט]עברה בשוק של טבחים ספק ניתז עליה ספק לא ניתז עליה תולה [י]ספק עברה ספק לא עברה טמאה: הרגה מאכולת: הרגה אין לא הרגה לא מתני' מני רשב"ג היא דתניא הרגה תולה לא הרגה אינה תולה דברי רשב"ג וחכ"א בין כך ובין כך תולה אמר רשב"ג לדברי אין קץ ולדברי חברי אין סוף לדברי אין קץ שאין לך אשה שטהורה לבעלה שאין לך כל מטה ומטה שאין בה כמה טיפי דם מאכולת לדברי חברי אין סוף שאין לך אשה שאינה טהורה לבעלה שאין לך כל סדין וסדין שאין בו כמה טיפי דם אבל נראין דברי ר' חנינא בן אנטיגנוס מדברי ומדבריהם שהיה אומר עד כמה היא תולה עד כגרים של פול [א] ולדבריו אנו מודים ולרבנן דאמרי תולה עד כמה אמר ר"נ בר יצחק [כ]תולה בפשפש ועד ח)כתורמוס ת"ר פשפש זה ארכו כרחבו וטעמו כריחו ברית כרותה לו שכל המוללו מריח בו ארכו כרחבו לענין כתמים טעמו כריחו לענין תרומה ט)דתנן [ל]או שטעם טעם פשפש בפיו ה"ז יפלוט מנא ידע טעמו כריחו ואכתי מנא ידע ברית כרותה לו שכל המוללו מריח בו אמר רב אשי [מ]עיר שיש בה חזירים אין חוששין לכתמים אמר ר"נ בר יצחק י)והא דדוקרת כעיר שיש בה חזירים דמיא: עד כמה היא תולה וכו': אמר רב הונא כגרים אינה תולה פחות מכגרים תולה ורב חסדא אמר [נ]כגרים תולה יתר מכגרים אינה תולה לימא בעד ועד בכלל קא מיפלגי דרב הונא סבר כ)עד ולא עד בכלל ורב חסדא סבר עד ועד בכלל אמר לך רב הונא איכא עד ועד בכלל ואיכא עד ולא עד בכלל והכא לחומרא והכא לחומרא ורב חסדא אמר לך בעלמא אימא לך לחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן והכא כדרבי אבהו ל)דא"ר אבהו כל שיעורי חכמים להחמיר חוץ מכגרים של כתמים להקל איכא דאמרי לה להא שמעתא באפי נפשה רב הונא אמר כגרים כיתר מכגרים ורב חסדא אמר כגרים כפחות מכגרים וקמיפלגי בעד ועד דהכא כדאמרינן מיתיבי

היו

שתיהן טמאות. ולא תלינן אחד מן הכתמים בצפור ואע"ג דאיכא למתלי. וה"נ אע"ג דבדקה לימא שתיהן טמאות דאימור לאו יפה בדקה: **סלע יתירה.** ומאי חזית דתלית ליה לסלע יתירה דטמאה בהך תלייה בהך הלכך שתיהן טמאות אבל הכא טומאה תלויה בהך דלא בדקה: **שלשה חלוקות.** זה על גב זה: **יכולה לתלות.** כדמפרש עברה בשוק של טבחים: **מתני' עד כמה היא תולה.** בדם מאכולת: **כגרים.** אבל טפי מהכי אין דם מאכולת כל כך גדול ובהכי מיהא תלייה: **ואע"פ שלא הרגה.** ורבי חנינא פליג אדרבנן דקאמרי הרגה אין לא הרגה לא: **ותולה בבנה ובבעלה.** אם יש בהם מכה: **ואם יש בה מכה.** יבשה וראויה להגלע כלומר להתלחלח ולהוציא דם תולה: **גמ' קילור.** אפלשטור"א אדום: **לא ישבה לא.** ולא אמרינן דלמא ישבה ולאו אדעתה: **לדברי אין קץ.** שאיני נותן שיעור ואם לא הרגה אפילו כחרדל טמאה. ולדברי חברי אין סוף שהם מקילין יותר מדאי דאפילו לא הרגה תולה ואין נותנין שיעור אלא אפילו כסלע תולה או יותר: **עד כגרים.** ואפילו לא הרגה ויתר מכגרים לא ואפילו הרגה ולדבריו יש לטמא כגרים ועוד ולטהר פחות מכגרים: **עד כמה.** כלומר וכי אפשר לתלות כתם גדול במאכולת: **אמר ר"נ תולה בפשפש עד כתורמוס.** כתם רחב כתורמוס יכולה לתלות ולא במאכולת אלא בפשפש שמא פשפש הרגה שכתמו גדול. פשפש פונייש"א בלע"ז: **ברית כרותה לו.** כלומר ריחו נודף ומבאיש וכל המוללו על כרחו מריח ריחו: **לענין כתמים.** דאי הוה כתם ארכו כרחבו אפילו יותר מכגרים תלינן בפשפש: **או שטעם טעם פשפש.** באוכל תרומה איירי. מ) וכ"ש חולין דהא שרץ הוא אלא האי דנקט תרומה משום דפליגי לעיל מיניה אמרו לו נטמאת ונטמאת התרומה ר"א אומר יבלע ר' יהושע אומר יפלוט אבל א) אומר לו טמא היית וטמאה היתה התרומה או שנודע שהוא טבל או שטעם טעם פשפש לתוך פיו ה"ז יפלוט הואיל ועד שלא נתנה לתוך פיו אירע בה פסול זה לא חיישינן להפסד תרומה: **מנא ידע.** טעם פשפש: **ואכתי מנא ידע.** והלא לא הריח בו: **חזירים.** אוכלים שקצים ורמשים ומתיזים דם: **דדוקרת.** טבחים הרבה ואשפות ושקצים מצויין בה: **והכא לחומרא.** הילכך עד ולא עד בכלל דאי עד ועד בכלל הוה ליה קולא דקתני עד כגרים תולה וקיימא לן באלו טריפות (חולין נה.) דבכל עד אזלינן לחומרא אי עד ועד חומרא הוא אזלינן בתריה ואי עד ולא עד חומרא הוא אזלינן בתריה: **אמרי לה באנפי נפשה.** ולאו אמתני': ה"ג **וקמיפלגי בעד ועד דהכא.** כדאמר רב הונא לחומרא כדאמרינן בכל דוכתי הלכך עד ולא עד בכלל ולרב חסדא כרבי אבהו:

טיפי

מאי שנא מהא דתניא ב' נשים כו'. תימה מה דומה להך דלעיל דהכא אין לתלות בזו יותר מבזו אבל לעיל אין לתלות בראשונה הואיל ובדקה ואומר ר"ת דברייתא איירי שנתעסקה בצפור זו אחר זו ואם היתה נשאלת הראשונה היינו מטהרין אותה הואיל ונתעסקה ובשביל חברתה אנו מטמאין הראשונה שהיא טהורה גמורה גם למעלה אע"פ שהראשונה בדוקה נטמאה הואיל ושניה תולה בה לענין דינא:

אין לך כל מטה ומטה. הכא לא נקט סדין וסדין כדבסמוך משום דהכא בעי למימר מטה אפילו של איש שאין בה כמה טיפין של דם מאכולת אם כן ה"נ של אשה יש לנו לתלות במאכולת אבל בסמוך לא איירי אלא בשל אשה להכי נקט סדין: ב) **ובדבריו** אנו מודים. ומיהו היכא דהרגה הרבה מאכולת או פשפש תולה כפי מה שהרגה מידי דהוה אשוק של טבחים: **עיר** שיש בה חזירים אין חוששין בכתמים. אומר רשב"ם דאפי' יותר מכגרים ואפי' מן החגור ולמטה ואפילו לא נתעסקה ואין לה מכה שיש לה להגלע ולהוציא דם מיהו אור"י דאין לסמוך על זה עכשיו להקל כשמוצאה כתמים במקום שאין רגילות ליגע בהן חזירים וכן מנהג דלא תלינן ומיהו במקום שיש רגילים לדבר שיש לתלות בחזירים וכיוצא בהן תלינן כדקאמר הש"ס:

היו

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הלכ"ו סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כה:

יז ב ג מיי' שם הל' כו טוש"ע שם סעי' יח:

יח ד מיי' שם הל' כג טוש"ע שם סעיף ה:

יט ה מיי' שם הל' כד טוש"ע שם סעי' יט:

כ ו ז מיי' שם הל' כג טוש"ע שם סעי' יח:

כא ח מיי' שם פ"ד הל' יח סמג שם טוש"ע שם סעיף לד:

כב ט מיי' שם פ"ט הל' כו סמג שם טוש"ע שם סעי' יח:

כג י מיי' (הל') שם טוש"ע שם סעי' כג:

כד כ טוש"ע שם סעי' ז:

כה ל מיי' פ"י מהל' תרומות הלי"ג:

כו מ מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל' כח סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כג:

כז נ מיי' שם הל' כג טוש"ע שם סעיף ה:

◆

תוס' הרא"ש

המומין. וכן לענין טריפות בא הלוקח להוציא מיד המוכר אבל לחייב השני לא: **ואין** בו אלא סלע כו'. תימה מאי פירכא היא זו שאני הכא דהי מינייהו מפקת אבל לעיל שבדקה הראשונה למה נטמאה. ותירץ ר"ת דהכא מיירי שנתעסקה האחת תחלה ואח"כ חברתה ואפי' נתעסקו ביחד אי אפשר לצמצם שלא התחילה האחת תחלה וא"כ היה לנו לתלות דם צפור בראשונה ולטהרה כהך דלעיל שהיתה בדוקה ומשני כיון דאיכא סלע יתירה איכא לתלות בזו כמו בזו אע"ג דהתחילה קודם חברתה אימור לא בא מיד דם הצפור עליה אבל לעיל הבדוקה בחזקת טהרה היא: **לא** ישבה לא. פי' לא ידעה אם ישבה אם לאו: **אין** לך כל מטה ומטה ובסמוך נקט כל סדין וסדין משום דעכשיו קאמר אין לך כל מטה ומטה של איש ואשה שאין בו כמה טיפי דמים של מאכולת. וא"כ של אשה נמי יש לתלות במאכולת כמו מטה של איש והדר קאמר אין לך כל סדין וסדין של אשה שאין בה כמה טיפי דמים ואין לתלות כולם בדם מאכולת: **ובדבריו** אנו מודים. פי' ר"מ דבכלל דבריו דבריהם דרבנן מודים לדבריו דכגריס תולה ובכלל דבריו דברינו דגם אני מודה לדבריו דהיכא (דהיכינה) [דהרגה] הוי שיעורא כגריס דתולה וכיון שבכלל דבריו א) נראין דברינו ונראין דבריו ודמיא לההיא דתנן במסכת אבות רואה אני את דברי ר' אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם: **עיר** שיש בה חזירין אין חוששין לכתמים. ב) פירש"י אפי' לא עברה בשוק של טבחים ואפי' אין מכה עליה ואפי' מחגור ולמטה כיון דשכיחי בה חזירין שהן מנקרין באשפה ומתיזין דם נבילות וטריפות הוי בכל פעם כאילו עברה בשוק של טבחים. ונראה דהאידנא אין לתלות בחזירים אם מצאה כתם שאינו מצוי שיהו חזירים מתיזין דם אבל אין לומר דלטהרות דוקא קאמר כשיש לתלות בחזירים. ודדוקרת דקאמר לאותם שעושים בה טהרות בימי רב נחמן ג)(אלא כמו זבזני דמחתא דאמר רב לעיל בשלדו קיים הן טמאין דלאו היינו לבני בבל אלא לשאר מקומות שעושין בו טהרות) דהא לטהרות מחמרינן טפי מלבעלה וכיון דתלינן לטהרות לחזירים כ"ש לבעלה:

מסורת הש"ס

א) [תוספתא דמקואות פ"ב], ב) [צ"ל אינה], ג) [לעיל יט:], ד) [שם], ה) [לעיל מה.], ו) חולין נה. ע"ש, ז) [לעיל יט:], ח) [פירש"י בפ' אין דנין (ב"ק כה:) שהוא מין קיטנית עגול כמין עדשה ורחב כמעה קטנה כו'], ט) תרומות פ"ח מ"ב, י) [צ"ל והאי], כ) [ברכות כו: וש"נ], ל) [חולין נה. ע"ש], מ) צ"ל וה"ה,

◆

תורה אור השלם

1. וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו יט

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה או שטעם וכו' אבל אמרו לו טמא היית וטמאה היתה התרומה: (ב) תוס' ד"ה ולדבריו אנו:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' ולדבריו אנו מודים נמחק ונ"ב וכדבריו אנו מורים:

◆

לעזי רש"י

אפלשטור"א.
[אפלשטר"א]. רטייה.
פונייש"א. פשפש (חרק).

◆

מוסף רש"י

הרגה מאכולת. אשה הרואה כתם בבגדה, אם הרגה מאכולת תולה בה, ואי קשיא הא שיעור כתם כגרים ועוד, ומאכולת כולי האי לא הוי, כדאמר (לעיל יד:) בעינן כגרים ועוד, לאפוקי מדם מאכולת, לא קשיא, ההיא לר' חנינא בן אנטיגנוס הא לרבנן דלא בעי האי שיעור (לעיל יט:). **ותולה.** כתמה, **בבנה ובבעלה.** אם יש בהן מכה שמא נטף עליה כששוכבין יחד (שם). **מעשה ותלה ר"מ.** כתם, **בקילור.** אנפלסט"ר ואדום הוא ונתעסקה בו (לעיל יט: כ.). **כל שיעורי חכמים להחמיר.** אי מלומלם חומרא הוא שערינהו במלומלם, ואי מלומלם קולא שערינהו בשוחק, **חוץ מכגרים של כתמים להקל.** ששנינו דהרואה כתם של דם בבגדה כגרים טמא, דמספקינן לה בדם נדה, אע"ג דכי משערת ליה במלומלם חומרא הוי, לא הויא טמאה אלא ביותר מכגרים, אבל כגרים עצמו מחזקינן ליה בדם מאכולת, והיינו להקל, דאע"ג דכגרים שעורו, בעינן כגרים ועוד, וטעמא משום דכתמים עצמן דרבנן, דמדאורייתא עד דחזיא מגופא, כדכתיב דם יהיה זובה בבשרה (חולין נה.).

הדרן עלך הרואה כתם

א) נראה דל"ל וכיון שבכלל דבריו דברינו ודבריהם משו"ה נראין דבריו ודמיא לההיא וכו'. ב) [נדל"ל פירשב"ס] ג) ל"ל כמו אבוגי דמחוא דאמר רבא לעיל [דף נו ע"א] דאם שלדן קיימת טמאין וע"כ דנ"מ לענין טהרות קאמר ולאו היינו וכו'.